

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychmiast. — Wydawca, drukiem i nakładem: Władysława Wesółowskiego w Nowem. Odpowiedz. przyjmuje: Władysł. Wesółowski, Nowe.

Nr. 1.

Nowe, piątek 6-go stycznia 1939 r.

Rok XVI.

Przedstawienie amatorskie K. S. M. m. Nowe.

W niedzielę, dnia 8 stycznia br. o godz. 19 i pół urządza Kat. Stowarzysz. Młodzieży męskiej na sali p. Borkowskiego arcywesołą operetkę „Rozkoszna Dziewczyna”. Po przedstawieniu zabawa taneczna.

Z dnia.

— Co dzień gazeta przez radio. W Stanach Zjednoczonych wprowadzono poraz pierwszy dziennik nadawany co dzień przez radio. Dziennik „St. Louis Post” wychodzi w St. Louise (Missisipi); co dzień pierwsza odbitka 8-stronicowego nadawana jest w całości przez radio, tak, iż w promieniu 50 km. od St. Louis każdy może „wyczytać” dziennik od „a” do „zet”.

— Najmniejsze więzienie świata. Najmniejsze więzienie na świecie znajduje się w mieście Watykańskim (Citta del Vaticano), posiada ono tylko sześć cel dla więźniów, a jednym jego lokatorem jest niejaki Politi, przyłapany na kradzieży w obrębie murów miasta Watykańskiego i skazany na karę 2 lat więzienia.

— Ograniczenie praw do renty sieroczej. Jeżeli sierota ma prawo do renty sieroczej wypadkowej, wówczas renta sieroca inwalidzka zostaje obniżona o połowę renty sieroczej wypadkowej. W razie gdy sierocie przysługuje prawo do renty po ojcu i po matce — sierota otrzymuje tylko jedną z tych rent, a mianowicie rentę wyższą.

— Wzrost liczby koni i owiec w Polsce. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w r. 1938 zwiększyła się w Polsce ilość koni oraz owiec. Zmniejszyło się natomiast pogłowie bydła i trzody chlewnej. W r. ub. zarejestrowano 3.916 tys. sztuk koni, podczas gdy w r. 1937 — 3.889 tys. sztuk, owiec — 3.411 tys. sztuk (3.188 tys. sztuk).

Nieznacznie zmniejszeniu uległa ilość bydła. W r. 1937 mieliśmy 10.553 tys. sztuk, w r. ub. 10.537 tys., trzody chlewnej 7.696 tys. w r. 1937, w r. ub. zaś 7.525 tys.

Czy Niemcom grozi bankructwo?

W ostatnich dniach prasa światowa bardzo żywo interesuje się położeniem ekonomicznym Niemiec. Przede wszystkim interesuje ją fakt, jak sobie wytłumaczyć funkcjonowanie gospodarki państwowej niemieckiej pozbawionej kompletnie oparcia o złoto. Znakomity finansista i przywódca radykalny we Francji, poseł Elbel, zastanawiał się nie dawno nad tym, dlaczego Franoja, mimo ogromnych zapasów złota znajdujących się w Banku Francuskim, ustawicznie borykać się musi z trudnościami, gdy tymczasem Niemcy, pozbawione zupełnie złota, na razie ich nie odczuwają, zwiększają ilość swojej produkcji i starają się o zwiększenie eksportu. P. Elbel dochodzi do przekonania, że Niemcy prowadzą gospodarkę wojenną, nakładają na kraj ograniczenia, normują produkcję przemysłową, rolnictwo, import i eksport, dysponują siłami ludzkimi, narzędziami produkcji i kapitałem, w myśl interesów państwowych a nie indywidualnych, nakładają na obywateli ograniczenia i dzięki temu chwilowo mogą przezwyciężyć trudności. Natomiast trudności francuskie są rezultatem gospodarki liberalnej, indywidualistycznej, mającej wciąż charakter pokojowy. Państwo francuskie okupuje swoimi kłopotami dobrobyt i swobodę swoich obywateli.

Prasa angielska zajmuje się również intensywnie tym problemem. Londyński News Chronicle zamieszcza nadal interesujący i rzeczowy artykuł ekonomiczny na ten temat.

— Nowe włókno syntetyczne. Znany amerykański koncern chemiczny Dupont de Nemours wyprodukował nowe włókno syntetyczne zbliżone do sztucznego jedwabiu, a rzucone na rynek p. n. „Nylon”. W Stanach Zjednoczonych wynalazek ten uważany jest za swego rodzaju rewolucję podobną do tej, jaką przed kilkudziesięciu laty stworzyło podjęcie produkcji sztucznego jedwabiu wiskozowego.

Produktem wyjściowym jest węgiel, przy czym prace nad tym wynalazkiem trwały przez 10 lat. „Nylon” posiada szereg cech, jak duża wytrzymałość, elastyczność i połysk; surowiec ten może być używany również do produkcji artykułów wymagających pewnej sztywności produktów, jak np. szczecina. W związku z tym podjęta została w Chicago produkcja szczotek do zębów z „Nylonu”.

— Pryszczycza w Polsce. Według danych ministerstwa rolnictwa i reform rolnych w okresie od 1—15 grudnia r. ub. zarejestrowano ogółem 3.951 ognisk (miejscowości) pryszczycy (zarazy pszka i racie). Po odjęciu 1.573 ognisk wygasłych na dzień 15 grudnia 1938 pozostało jeszcze czynnych 2.378 ognisk.

Ogółem w dniu 15 grudnia 1937 pryszczycza istniała na terenie 16 województw i 180 powiatów, obejmując 10.084 zagród. Ponieważ w dniu 1 grudnia 1937 r. zarazę tę stwierdzono w 18.863 zagrodach, przeto we wskazanym wyżej okresie nasilenie zarazy spadło w dalszym ciągu o 46.6 proc.

— Ziemia z trójkąta trzech cesarzy w muzeum Polonii Amerykańskiej w Chicago. Z okolic Mysłowic pobrana została ziemia przez Towarzystwo Pomocy Polakom Zagranicą w Będzinie i w ozdobnej urnie artystycznie rzeźbionej w węglu z metalową tabliczką z odpowiednim napisem przesłana została do Chicago na ręce Rady Polonii Amerykańskiej. Rada przekazała ten dar do zbiorów Muzeum Zjednoczenia Polaków Rzymsko-Katolickiego w Chicago.

— Filmy zagraniczne w Stanach Zjednoczonych. W ciągu sezonu 1938-39 importowano do Stanów Zjednoczonych 134 filmy pochodzenia zagranicznego. Pochodzenie tych filmów przedstawia się następująco: 66 francuskich, 14 szwedzkich, 9 niemieckich, 9 irlandzkich, 6 żydowskich, 6 czeskich, 5 dawnych austriackich, 4 polskie, 4 węgierskie, 4 ukraińskie, 2 holenderskie, 1 sowiecki i 1 mieszanej produkcji niemiecko-japońskiej.

Świat — mówi autor — spodziewał się lada chwila bankructwa Niemiec, gospodarujących wbrew wszelkim ustalonym dotąd zasadom. Ale bankructwo to nie nastąpiło i wskutek tego nastąpiło zjawisko odwrotne, polegające na tym, że przecenia się siły ekonomiczne Niemiec.

Faktem jest, że Hitler obejmując władzę zastał w Niemczech sześć milionów bezrobotnych, których w ciągu swoich rządów zatrudnił, co nie okazało się wystarczającym, gdyż sprowadza się Włochów do pracy w rolnictwie. Wynik ten należy skonstatować i rozpatrzeć krytycznie. Dojście do władzy Hitlera przypało na moment poprawy ekonomicznej, która nastąpiła bez względu na formę rządów. Bardzo znaczna część dotychczasowych bezrobotnych została zatrudniona w sposób nie produktywny z punktu widzenia gospodarczego. Około 1 i pół miliona znalazło zajęcie w armii, w korpusach pracy, w oddziałach szturmowych, ochronnych i innych organizacjach.

Jeżeli liczby te odejmiemy od ogólnej ilości bezrobotnych, jeżeli dalej zwrócimy uwagę, że wzrost produkcji niemieckiej przypada przede wszystkim na zbrojenia, to dochodzi się do przekonania, że właściwa poprawa na rynku pracy w Niemczech, nie może się równać z tą, która w tym samym czasie, w celach w ogromnej części produktywnych dokonała się w Anglii. Łatwo jest zatrudnić bezrobotnych, jeśli się ma pełną władzę w rękę, jeśli się nie dba o realną wartość produkcji i jeśli wzmagają się ustawicznie ilość i tempo zbrojeń.

Niemcy obecnie obracają 15 proc. pełnego swojego dochodu na zbrojenia, a tym samym muszą ograniczyć swoje wydatki na innych polach. Jeśli mimo to stopa życiowa w Niemczech nie spadła w sposób nazbyt widoczny, to dlatego, że w roku 1923 była względnie niska ze względu na wielkie bezrobocie. W miarę jednak kontynuowania zbrojeń ujemne skutki dawał się coraz bardziej odczuwać. Dalsze zwiększenie i przyspieszenie zbrojeń będzie wymagało wycofania sił roboczych z innych gałęzi produkcji, a to znowu wpłynie na brak a tym samym drożyznę potrzebnych towarów i produktów.

Gospodarka niemiecka nie oparta o złoto, polega wyłącznie na zaufaniu ludności, wyrażającym się w powierzaniu kapitałów państwowym i prywatnym bankom, kasom oszczędności i t. d. Rząd niemiecki pożycza rocznie olbrzymie sumy wynoszące od 500 do 700 m. funtów szterlingów. W razie zwiększenia druku banknotów dla pokrycia zobowiązań, ceny by poczęły skakać, rozpoczęłyby się inflacja, a opinia niemiecka, bardzo drażliwa na tym punkcie ze względu na swoje dawne smutne doświadczenia, straciłaby panowanie nad nerwami. Rząd w takim wypadku musiałby pomyśleć o równowadze budżetowej o zmniejszeniu wydatków, a tym samym musiałby dać pokój nadmiernym zbrojeniom. Tym samym gospodarka niemiecka zależna jest bardzo w wysokim stopniu od zaufania, albo używając innego określenia, od posłuszeństwa ludności.

Niemcy muszą dbać o utrzymanie eksportu na wysokim poziomie, aby móc opłacić import sprowadzanych surowców. Pod tym względem rok 1938 był niekorzystny dla Niemiec, gdyż Austria i Sudety okazały się krajami deficytowymi pod względem ekonomicznym, a zwłaszcza na terenie handlu zagranicznego. Pogorszenie światowej sytuacji ekonomicznej wpłynęło również na zmniejszenie wywozu niemieckiego. Motywy polityczne, niechęć do systemu politycznego panującego w Niemczech, działająca mocno m. in. w Ameryce i Anglii, przyczyniły się również do mniejszego eksportu z Niemiec.

Trzy rodzaje niebezpieczeństw grożą gospodarce niemieckiej. Są nimi kwestia środków żywności, kwestia wkładów w bankach oraz sprawa eksportu. Nikt nie może przewidzieć, jak się pod tym względem ukształtuje położenie Niemiec. Wszyscy bezstronni obserwatorzy są zgodni w tym, że położenie to jest nie łatwe, a kierownicy gospodarki niemieckiej będą mieli bardzo wielkie trudności do zwalczania.

Ile razy można zmienić monetę lub banknot.

Pytanie wydaje się proste. Odpowiedź jest jednak trudniejsza, niżby się wydawało. Otóż pewien matematyk niemiecki zadał sobie trud obliczenia wszystkich możliwych wypadków zmiany danego banknotu czy monety i doszedł do wniosku, że monetą 2-fenigową można wymienić raz, 5-fenigową — 5 razy, 10-fenigową — 10 razy, 50-fenigową — 406 razy, 1 markę — 3.953 razy, 2 marki — 61.984 razy, 3 marki — 391.550 razy, 5 marek — 5.229.261 razy, 10 marek — 300.504.127 razy, 20 marek — 33.230.248.752 razy. O ile przyimiemy, idąc za obliczeniami matematyka, iż każda wymiana zajmuje pół minuty, to wymiana 3 marek zajęłaby 135 dni 2 godziny i 17 i pół minuty. Oczywiście, chodzi tu o wszystkie możliwości podziału i wymiany większej monety na mniejszą.

Gci 30176

Koncern Koperakow
- w Nowem

